

4. Обмеженість транспортних ресурсів та висока уразливість транспортної інфраструктури. Пошкодження автомобільних доріг, мостів та інших елементів інфраструктури суттєво ускладнює своєчасну доставку матеріальних засобів.

Шляхи вирішення: формування резервних маршрутів постачання, використання альтернативних способів транспортування, а також підвищення мобільності логістичних підрозділів. Важливим є завчасне планування маршрутів із урахуванням можливих пошкоджень інфраструктури та забезпечення їх оперативного відновлення, що сприятиме підвищенню стійкості системи логістичного забезпечення.

Сучасні умови ведення бойових дій значно ускладнюють процес планування логістичного забезпечення підрозділів Національної гвардії України. Основними викликами залишаються динамічна зміна бойової обстановки, активне застосування противником безпілотних систем, висока вразливість логістичних маршрутів та обмеженість ресурсів.

Підвищення ефективності логістичного забезпечення можливе через удосконалення системи планування, впровадження сучасних інформаційних технологій управління логістикою, підвищення рівня взаємодії між підрозділами та використання інноваційних засобів доставки матеріально-технічних ресурсів. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню оперативності, стійкості та надійності системи логістичного забезпечення у складних бойових умовах.

Гончаренко Олександр Юрійович

доцент кафедри бойового та логістичного забезпечення

доктор філософії з біології, молодший лейтенант

Кізян Руслан Володимирович

Начальник факультету службово-бойової діяльності

полковник

Київський інститут Національної гвардії України

Козинець Сергій Петрович

старший викладач кафедри забезпечення державної безпеки

полковник

Київський інститут Національної гвардії України

ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ НАТО ДО РХБ ЗАХИСТУ ЯК ОРІЄНТИР УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Актуальність. Удосконалення системи підготовки органів та підрозділів суб'єктів сектору безпеки і оборони потребує чіткого визначення змісту, рівнів і очікуваних результатів підготовки у сфері радіаційного, хімічного та біологічного захисту. У межах цих тез термін «РХБ захист» використовується як український відповідник CBRN Defence (англ. Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Defence), що охоплює хімічні, біологічні, радіологічні та ядерні загрози й небезпеки.

Особливого значення набуває системний підхід, за якого РХБ захист розглядається не як сукупність окремих спеціальних заходів, а як складова планування, застосування сил, підтримання їхньої стійкості та збереження здатності виконувати завдання в умовах РХБ загроз і небезпек. У доктринальній логіці НАТО РХБ захист формується через систему політичних, доктринальних, операційних, навчальних і стандартизаційних положень. Такий підхід дозволяє розглядати його як постійне завдання, інтегроване у планування, виконання і підтримку операцій.

Мета. Метою тез є узагальнення доктринальних підходів НАТО до РХБ захисту та визначення їхнього значення як орієнтира для вдосконалення системи підготовки органів і підрозділів сектору безпеки і оборони.

Матеріали і методи. Матеріальною основою узагальнення стали положення щодо політики НАТО у сфері РХБ захисту, керівних документів, визначень, принципів, стратегічних чинників забезпечення, ліній зусиль, рівнів спроможностей, а також підходів до освіти, підготовки, навчання та оцінювання. Використано структурно-логічний аналіз, систематизацію та узагальнення навчально-доктринальних положень.

Виклад основного матеріалу. Доктринальна основа РХБ захисту в НАТО охоплює MC 0511/2 «MC Guidance for Military Operations in CBRN Environment», MC 0603/2 «NATO Comprehensive CBRN Defence Concept», AJP-3 «Allied Joint Operations», NATO's CBRN Defence Policy 2022, AJP-3.8 «Allied Joint Doctrine for CBRN Defence», ATP-3.8.1 Vol. I/II/III та STANAGs. Сукупність цих документів формує багаторівневу основу, що поєднує політику, доктрину, стандартизацію, планування, підготовку, спеціалізовані спроможності та оцінювання.

Важливим положенням NATO's CBRN Defence Policy 2022 є незалежний від джерела походження загрози характер РХБ захисту. Це означає, що система РХБ захисту має бути орієнтована на хімічні, біологічні, радіологічні та ядерні загрози й небезпеки незалежно від того, ким або чим вони спричинені. У цьому контексті зброя масового ураження визначається як зброя або система озброєння, що використовує хімічні, біологічні, радіологічні чи ядерні матеріали і здатна спричинити широкомасштабні руйнування та втрати життя. Водночас хімічні, біологічні, радіологічні та ядерні (РХБЯ) матеріали охоплюють будь-які хімічні, біологічні, радіологічні або ядерні речовини, що можуть становити небезпеку для населення, територій і сил незалежно від походження та незалежно від того, чи були вони спочатку створені як зброя.

Для системи підготовки це положення має принципове значення, оскільки орієнтує навчання не лише на поняття зброї масового ураження, а й на ширше розуміння небезпечних РХБЯ матеріалів як потенційного джерела загрози. Такий підхід дозволяє формувати у особового складу, командирів, штабів і спеціалізованих сил цілісне уявлення про РХБ середовище та його вплив на виконання завдань.

У підході НАТО визначено два базові принципи у сфері РХБ захисту: розвиток посилених та інтегрованих військових спроможностей РХБ захисту і забезпечення стійкості до РХБ загроз. Ці принципи підтримуються шістьма стратегічними

чинниками забезпечення: спільним розумінням обстановки, нарощуванням спроможностей, партнерством і взаємодією, стратегічними комунікаціями, науково-технічною співпрацею та медичною підтримкою. У системі підготовки ці чинники можуть бути використані для узгодження інформаційного обміну, оповіщення і доповідей щодо РХБ обстановки, розвитку навчальних спроможностей, фахової підтримки, взаємодії, медичного забезпечення та оцінювання готовності.

Важливе місце у доктринальній системі займає АJP-3.8 «Allied Joint Doctrine for CBRN Defence». Цей документ визначає основні підходи до РХБ захисту в НАТО і застосовується до планування, виконання та підтримки операцій. РХБ захист розглядається як одне з постійних завдань НАТО, а відповідні спроможності можуть застосовуватися в операціях НАТО, операціях під проводом НАТО та операціях із використанням засобів і спроможностей НАТО.

У структурі АJP-3.8 «Allied Joint Doctrine for CBRN Defence» виокремлюються РХБ загрози і небезпеки, операційні завдання РХБ захисту, типи противника, розуміння середовища РХБ загроз, аспекти операційного середовища, основи і принципи РХБ захисту, підхід за трьома лініями зусиль, компоненти забезпечення РХБ захисту та рівні спроможностей. Також враховуються наскрізні функції: комплексне поєднання інформації, ефективні системи зв'язку та інформаційного забезпечення, а також стратегічні комунікації.

Центральним елементом підходу НАТО є три лінії зусиль: запобігання, захист і відновлення. Мета РХБ захисту полягає у сприянні запобіганню РХБ інцидентам, захисті військових сил від наслідків таких інцидентів і здійсненні дій з відновлення, щоб сили могли виконати місію та зберегти свободу дій у РХБ середовищі. Така логіка дає змогу структурувати підготовку за повним циклом: від попередження і захисту до відновлення спроможності виконувати завдання.

Окремим структурним орієнтиром є поділ спроможностей РХБ захисту на базовий, розширений і спеціалізований рівні. Базовий рівень спрямований на збереження життя і працездатності окремого військовослужбовця, розширений – на продовження виконання завдань в умовах РХБ загрози або РХБ середовища, спеціалізований – на кваліфіковане виконання завдань РХБ захисту спеціалізованими силами. Отже, зміст підготовки доцільно визначати не лише за видом загрози, а й за рівнем необхідної спроможності.

Для вдосконалення підготовки важливе значення має АТР-3.8.1 Vol. I/II/III. АТР-3.8.1 Volume 1 «CBRN Defence on Operations» визначає підходи до РХБ захисту під час операцій, зокрема до оперативного планування, оцінювання РХБ складової обстановки, управління ризиками, стандартних операційних процедур, командування і контролю. АТР-3.8.1 Volume 2 «Specialist CBRN Defence Capabilities» охоплює спеціалізовані спроможності РХБ захисту: виявлення, ідентифікацію, моніторинг, управління інформацією, фізичний захист, управління небезпеками, медичні контрзаходи і підтримку. АТР-3.8.1 Volume 3 «CBRND Doctrine for Education, Training, Exercise and Evaluation» визначає підходи до освіти, підготовки, навчання та оцінювання у сфері РХБ захисту, включно з вимогами до підготовки за рівнями

спроможностей, професійними стандартами, навчальною підтримкою, моделюванням, тренуванням у реальних умовах та оцінюванням спроможностей.

Висновки. Доктринальні підходи НАТО до РХБ захисту можуть бути використані як структурний орієнтир для вдосконалення підготовки органів і підрозділів сектору безпеки і оборони. Найбільш придатними елементами для побудови такої підготовки є три лінії зусиль – запобігання, захист і відновлення; три рівні спроможностей – базовий, розширений і спеціалізований; а також підхід до освіти, підготовки, навчання та оцінювання.

Дерев'янка Максим Олександрович
старший викладач кафедри логістики підрозділів
підполковник
навчально – науковий інститут логістики
Національна академія Національної гвардії України

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГРОШОВОЇ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ПІДНАЙОМ ЖИТЛА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Право на житло є одним із базових соціально-економічних прав людини, гарантованих Конституцією України. Згідно зі статтею 47 Конституції України держава зобов'язана створювати умови, за яких кожен громадянин має можливість збудувати, придбати або орендувати житло. Особливого значення це право набуває щодо військовослужбовців, соціальний і правовий захист яких забезпечується державою з урахуванням специфіки проходження служби.

Рівень та якість життя військовослужбовців і членів їхніх сімей значною мірою залежать від ефективності системи соціального забезпечення, важливою складовою якої є забезпечення житлом. Наявність стабільних та гідних житлових умов безпосередньо впливає на соціальну захищеність, морально-психологічний стан особового складу та мотивацію до проходження військової служби.

Забезпечення військовослужбовців житлом традиційно залишається одним із найбільш проблемних питань державної соціальної політики. Чинне законодавство України передбачає декілька форм реалізації цього права: надання службових житлових приміщень, розміщення у спеціально обладнаних казармах або сімейних гуртожитках, оренди житлових приміщень з метою забезпечення ним військовослужбовців та членів їх сімей або, за бажання військовослужбовця, виплати йому грошової компенсації за піднаймання (наймання) житлового приміщення.

У разі відсутності у військовій частині достатнього службового житлового фонду держава зобов'язана забезпечити військовослужбовців житлом шляхом оренди